

LASNAMÄE – UUTMOODI KOGUKONDLIKKUSE KASVULAVA

LINNARUUM

8. oktoober 2015

– [Maria Derlõš](http://www.muurileht.ee)
(<http://www.muurileht.ee>
[s=Maria Derlõš](http://www.muurileht.ee))

Miks alustasime Teele Pehki ja Madle Lippusega kogukondlikkuse uurimisel stereotüüpidest pungil ning rahvuslikult laetud Lasnamäest, kus ometigi tundub eeldusi kogukonna tekkeks teiste Tallinna „mägedega” võrreldes kõige vähem? Suur tükk ajab suu lõhki? Pidasime oluliseks pöörata senisest rohkem tähelepanu venekeelsele elanikkonnale, nende ruumitajule ja elamiskogemusele. Kuidas kujuneb lasnamäelaste omanikutunne kodupiirkonna suhtes ja arusaam kodukohapõhisest kogukonnast? Minu kui Lasnamäel elava eestivenelase jaoks oli see erialaselt väga põnev väljakutse ning teiselt poolt väga isikliku teekonna algus.

Projektina alanud ja koostöövõrgustikul põhinevast Linnalabori algatusest on kasvanud tänapäevaks välja iseseisev Lasnamäe elanike kodanikuühendus Lasnaidee, mille eestvedajate hulka ma siia maani kuulun. Kuigi tegu on alles lapsekingades oleva ühendusega, on Lasnaidee suutnud äratada nii mitme

(<http://www.muurileht.ee/media>)

Näide Lasnamäe keldriäri-skeenest,

suurema tegevuse-sündmuse
kaudu üldsuse tähelepanu.
Püüame levitada sõnumit
kogukondliku eluviisi kohta,
korraldades üritusi, mis
võimaldavad luua ühist
suhtlusplatvormi ja tekitada

mida on oma fotoseerias

„Kaubanduslik Lasnamäe”

dokumenteerinud ka fotograaf

Vladimir Ljadov. Foto: Vladimir

Ljadov

diskussiooni. Kõige hiljutisem viiepäevane LasnaKino
filmisündmus meelitas kohale ligi 1500 inimest, kes
said kõik võtta aktiivselt osa avalikust arutelust,
nautides seejuures kvaliteetse filmikultuuri pakutavat
mõnusat laengut. Tänavafestivalilik LasnaPiknik tõi aga
sel aastal esimest korda kokku kohalikud
heategevuslikud organisatsioonid, väikeettevõtted,
kunstnikud, muusikud ja huviringid ning ärgitas sel viisil
kohalike tegijate vahelist koostööd.

Kes aga Lasnaidee taga seisavad ja kuidas me kokku
saime? Lasnaidee liikmeteks on iseenesestmõistetavalt
kohalikud aktiivsed elanikud, kuid üksteist me varem ei
tundnud. Keegi tutvus LasnaPiknikul, keegi luges artiklit
või nägi Lasnaidee YouTube'i videot ning võttis ise
ühendust. Lihtne sõnum, et Lasnamäe elanikud võiksid
oma elukeskkonna parandamiseks midagi koostöös ise
ära teha, kõnetas meid kõiki võrdselt ning tõi
erinevate tutvus- ja infokanalite kaudu kokku, et luua
Lasnamäel uut väärtust. Lasnamäel pole puudust mitte
aktiivsetest kodanikest, vaid kommunikatsioonist –
teadmisesest, et sinu kõrval mõtlevad paljud, et võiks
midagi ise ära teha, aga üksinda ei julge ega oska.
Siinkohal ongi oluline roll eestvedaja(te)l, kelle
positiivne ja energiline suhtumine annaks teistele
tegutsemisjulgust ja -motivatsiooni. Eestvedaja rolli
tähtsust rõhutab ka Linnalabori 2014. aasta
kogukonnauuring
(<http://www.linnalabor.ee/failid/n/52b5698cef1431087333dbf84a5>
mis toob küsitluste põhjal välja, et pea 65%
olemasolevatest kogukondadest ei suudaks ilma
juhita/juhtideta koos püsida.

Ebatüüpiline asumiselts

Piirkonna mõttes on Lasnamäe üsnagi eriline paik, sest elanikke on siin rohkem kui Tartu linnas kokku. See on tohutu inimressurss ja -väärtus, mille tõttu saame vähemalt olla kindlad, et sihtgrupist meil puudust pole. Kuna juba algselt kujunes Lasnaidee võrgustik Lasnamäe-üleseks, mitte ühe konkreetsema piirkonna põhiseks, jäävad meie haardesse tõesti kõik need 118 000+ elanikku. Lasnaidee aktiivseid liikmeid, kes tegevusi ellu viivad, on aga käputäis. Kas saab väita sel juhul, et Lasnaidee esindab Lasnamäe elanike huvisid? Ei, kindlasti mitte. Kuid sellegipoolest on tegu omaette kogukonnaga, millel on väiksem aktiivne tuumik ning laiem toetajaskond. Näeme ennast kohalike elanike ärgitajate ja kogukondliku mõteviisi propageerijatena, mis aga tingimata ei tähenda ühe organisatsiooni alla koondumist. Lasnaidee puhul on tegu asumiseltsidega võrreldes hoopis teistsuguse kogukondliku organiseeritusega, mille omapära dikteerib ruum ise.

Erinevalt asumiseltside skeenest elavad lasnaideelised kõik Lasnamäe eri paikades: kes Laagna, kes Mustakivi, kes Katleri asumis (jah, ka Lasnamäel on asumid, tervelt 16!). Olenemata sellest ühendavad meid sama siht ja kummaline sõnulseletamatu kodukohapõhine Lasnamäe-identiteet. Ehk tingib distantsele vaatamata selle kogukonna sidususe Lasnamäe kurikuulus üheülbalisus – korduv korrapärane tüpoloogia, mis seob Lasnamäe eri osad üheks mentaalseks tervikuks? Seega toodavad tüüplahendused asukohast hoolimata tüüpilisi ruumilisi olukordi, mis pakuvadki võimalust Lasnamäe väga eri paigus elavate inimeste vahel ühisosa leidmiseks.

Juba lähtuvalt Lasnamäe tegelikust mitmekesisusest ja suurusest ei saa kuulutada vaid ühe kogukonna mudelit ainuõigeks. Väljundeid, kuidas elanikud saavad olla oma kodukoha suhtes vastutustundlikumad ja seda koostöös

oma naabritega, on kindlasti mitmeid ja väga erinevaid, millest paljusid me ei pruugi märgatagi. Näiteks võib väita, et juba praegu on igas majas oma väljakujunenud kodukohapõhine kogukond ja isegi sellele vastav juriidiline keha – korteriühistu. Tõsi, antud juhul on tegu pigem maja haldamise ja administreerimisega tegeleva üksusega, kuid on ka näiteid, kus mõne ärksa elaniku või korteriühistu esimehe eestvedamisel on naabritega koostöös tehtud korda oma trepikoda või hoov. Selliseid algatusi peab märkama, kaardistama, tunnustama ning toetama.

Kõik algab tervitusest

Kuigi Lasnamäel elatakse väga lähestikku, jäävad naabrid üksteise jaoks tihtipeale tundmatuks. Samas ei julgeks üldistada ja põhjendada seda paneelikate paratamatusega. Kas see ei olegi mitte tavaline kortermajade puhul, kus elab suurem hulk inimesi? Lõpuks sõltub kõik siiski meie endi avatusest meid ümbritseva suhtes. Kolin ühest Lasnamäe korterist teise ja nüüd kahe aasta möödudes tunnen kõiki oma korruse naabreid ja mitmeid teiste korruste ja kõrvalparaadna elanikke, peamiselt neid, kes ka ise viitsivad tervitada. Paneelika puhul saab käsitleda trepikoda kui omalaadi vertikaalset tänavat, ühendavat lüli eri korteriühikute vahel, mille puhul ka lift mängib olulist siduvat rolli. Lähestikku koos elades on dünaamikat ja võimalusi suhestumiseks tegelikkuses palju, lõpuks saab kogukondlikkus alguse lihtsalt „terest“.

Kuigi enamik ei arva meie, lasnamäelaste kodukohast just kõige paremini (muide, jah, see teeb vahel haiget), näevad kohalikud elanikud Lasnamäed hoopis teisiti. See on lihtsalt meie kodu oma väärtuste ja puudustega, mis on hea just meie jaoks nüüd ja praegu. Paneelmajad ei pruugi pakkuda kõigile esteetilist silmailu, kuid oma võlu neis siiski on. Avarad korterid,

soodne hind, teenuste käepärasus, lasteaedade lähedus, võimalus nautida miljonivaadet alates seitsmendast korrusest ning loomulikult privaatsus, mida pakub anonüümne keskkond. Neid tegureid kokku liites saame mõnusa kodupaketi noortele peredele, kes on pealinna oma esimest kodu soetamas. Kompaktne ja mugav Lasnamäe pakub võimalust elada kesklinna vahetus läheduses, ilma et peaks taluma tüütuid ummikuid või kesklinna heitgaase. Paljud kohalikud liiguvad tööle ja tagasi iga päev ühistranspordi või jalgrattaga.

Mikroettevõtlus õitseb

Rääkides aga vajakajäämistest, näeme Lasnaides, et üheks tähtsaks puudujäägiks on olnud korralik ja ohutu jalgrattateeühendus kesklinnaga, mis pakuks Lasnamäe elanikele võimalust mugavalt ja keskkonnasõbralikult linnaruumis liiklemiseks. Ning loomulikult lõpmatu hulk kaubanduskeskusi – Maxima karbid nagu seened pärast vihma risustavad Lasnamäe looduslikke tühermaid, pakkumata vastutasuks peale automatiseeritud tarbimiskultuuri muud lisandväärtust. Ometigi on ka Lasnamäel keldripoodide kujul väga lopsakas ja mitmekesine väikeettevõtlusvõrgustik, mis on jäänud paraku veel märkamata ja tunnustamata. Tegu on linnaruumi väga olulise osaga, mis elavdab ja mitmekesistab tänavapilti, võimaldab kohalikel omavahel paremini lävida ning toetab seega kogukondlikkuse teket.

Keldripoode võib käsitleda ka täiesti omaette linnaruumi nähtusena, eriti kui uurida neid üksteisega kõrvutades. Tähelepanuväärne on see, kui suurt mitmekesisust saab täheldada, arvestades, et algsed ruumilised eeldused on keldripoodidel täpselt samad (seda varieeruvust on jäädvustanud (<http://www.muurileht.ee/fotoprojekt-kaubanduslik-lasnamae-viib-keldriaride-oitseaega/>) tabavalt

fotograaf Vladimir Ljadov (Positiiv 20/2015)).
Samalaadne lugu on ka ülejäänud Lasnamäega.
Linnulennult paistab kõik väga üheülbaline, kuid sisse
suumides kohtame ootamatult väga suurt
mitmekesisust – iga naaber tahab ju eristuda, teha akna
alla peenra, piirata oma hoovi lippaiaga, värvida rõdu
palju kirkamaks kui kõrvalmajal jne. Kokku loob see väga
dünaamilise ja avastusi täis kakofoonia, milles seisnebki
Lasnamäe võlu ja eripära.

Kuna Lasnamäe kogukondlikkuse kujunemislugu on
alles oma esimese peatüki juures, on raske öelda, mis
suunas see edasi liigub ja kuidas arenema hakkab. Kas
praegune ülesehitus on jätkusuutlik, seda näitab aeg.
Kindel on aga see, et oma kodukoha eest hoolitsemine
on kohalike jaoks võrdselt tähtis nii puitasumis kui
paneelikas.

Jälgi Lasnaidee tegevusi [Facebookist](https://www.facebook.com/lasnaidee).
(<https://www.facebook.com/lasnaidee>)

Müürilehe väljaandmisele saad öla alla panna..

93 people recommend this. Be the first of your friends.

JAGA ARVAMUST